Veselības ministrija

Pieredzes stāsts, veidojot psihiskās veselības un atkarību profilakses politiku

Atvērtās pārvaldības kopienas tikšanās

2026. gada 29. oktobris

Mazliet formālais…

Veselības ministrija

Mērķis - Pētījums tapis Valsts kancelejas projektu konkursa ietvaros ar mērķi veicināt jēgpilnu un efektīvu sabiedrības līdzdalību izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādē un valsts institūciju darba sabiedrības interesēs atklātību un caurskatāmību.

Sasniedzamais rezultāts - Iegūta un apkopota informācija par sabiedrības grupu vajadzībām un šķēršļiem - rekomendācijām plānošanai

Pētījums tapis Valsts kancelejas projektu konkursa ietvaros ar mērķi veicināt jēgpilnu un efektīvu sabiedrības līdzdalību izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādē un valsts institūciju darba sabiedrības interesēs atklātību un caurskatāmību.
"Latvijas Piektā nacionālā atvērtās pārvaldības rīcības plāna 2022.–2025. gadam atbalsta pasākumu konkurss"

Dalīsimies ar…

Veselības ministrija

1. Kāpēc uzklausījām sabiedrību un kuru pieredzi vēlējāmies izzināt
2. Kuru viedokli mēs gribējām sadzirdēt
3. Kāpēc mums vajadzēja palīdzību viedokļu apzināšanā
4. Kādas bija izmantotās metodes
5. Kas izdevās un kādi bija izaicinājumi
6. Kāds nākamais plāns: pacienta ceļa pārvaldība
7. Cilvēku vēstījumi

1. Kāpēc uzklausījām sabiedrību un kuru pieredzi vēlējāmies izzināt

Veselības ministrija

Jauns plāns

Psihiskās veselības un atkarību profilakses politika nākamajiem 3–5 gadiem.

Vienota politika

Abas jomas jāskata kopā.

KO VAJADZĒJA IZZINĀT NO CILVĒKIEM

- **Datos neredzamās vajadzības**

  Vajadzības, ko dati un pētījumi pilnībā neatklāj.

- **Atbalsts pāri nozaru robežām**

  Kā ārstniecība saistās ar ģimeni, skolu, sociālo jomu un dzīvi kopienā.

- **Nepietiekami pārstāvēto grupu pieredze**

  Mērķgrupu intereses ne vienmēr ir pietiekami pārstāvētas — pieredze jāizzina mērķtiecīgi.

Ļoti svarīgi bija dzirdēt pilnu cilvēka dzīvesstāstu!

2. Kuru viedokli mēs gribējām sadzirdēt

Veselības ministrija

Grūtības spert pirmo soli

Psihiskas vai/un atkarību problēmas

… Ir iestājušās smagas sekas vai krīze

Bailes, kauns meklēt palīdzību

BŪTISKA PIEZĪME – ja citās ārstniecības jomās pacients pašvadīti uzņemas atbildību par sevis virzīšanu cauri pakalpojumiem, tad psihisko salimšanu un/vai atkarību slimību gadījumā kontekstā šāds mehānisms ne vienmēr nestrādā.

Ne tikai pats cilvēks, bet arī viņa tuvinieki un ģimene

Atkarību gadījumos trūkst tilta starp motivāciju un pieejamu pakalpojumu

Neziņa par to kur meklēt palīdzību

Liela nozīme līdzcilvēku palīdzībai

3. Kāpēc mums vajadzēja palīdzību viedokļu apzināšanā

Veselības ministrija

Bez sadarbības partneriem, mums nebūtu bijusi iespēja uzzināt:

- Detalizētus stāstus;
- Reģionos dzīvojošo stāstus un pieredzi;
- Veikt tik plaša mēroga priekšizpēti

4. Izmantotās metodes

Veselības ministrija

9

dziļās intervijas
ar pacientiem

5

dziļās intervijas
ar pacientu tuviniekiem

Fokusgrupas un darbnīcas

- Pacientu un atbalsta organizācijas; ārstu un speciālistu fokusgrupas.
- Valsts pārvaldes un ekspertu darbnīcas.
- Individuāli ārstniecības personu, psihologu un psihoterapijas virzienu pārstāvju komentāri.

5. Kas izdevās un kādi bija izaicinājumi

Veselības ministrija

Izdevās:

- Saskatīt katras grupas atšķirīgās vajadzības;
- Veidot sadarbību ar dažādām mērķa grupām un uzzināt viedokļus;
- Skaidrāk ieraudzīt kā trūkst mērķa grupām.

Izaicinājumi:

- Fokusgrupas reģionos;
- Cilvēku koordinēšana un kapacitāte mūsu un partneru pusē;
- Ierobežots laika rāmis;
- Dalībnieku koordinēšanai jāparedz resursi ministrijā un partnerorganizācijās.

6. Nākamais plāns: pacienta ceļa pārvaldība

Veselības ministrija

Veidosim kopēju atkarību profilakses un psihiskās veselības plānu, ņemot vērā mērķa grupas viedokli, sajūtas un sadarbojoties ar citām institūcijām

Katrā rīcības virzienā jābūt skaidram

- **Vajadzība**
  Kādu cilvēka vajadzību tas risina?
- **Atbildība**
  Kurš ir atbildīgs?
- **Sadarbība**
  Kā tiek nodrošināta sadarbība?
- **Finansējums**
  Kāds ir finansējums?
- **Rezultāts un nākamais solis**
  Kā mērīs rezultātu?
  Kā pacients vai tuvinieks saprot nākamo soli?

7. Saņemtie vēstījumi

Veselības ministrija

> „Daudzi risinājumi uz papīra pastāv, bet cilvēka dzīvē tie nav savienoti.”

> „Diagnoze nav bīstamības sinonīms.”

> „Ārsta laiks psihiatrijā un narkoloģijā ir ārstniecības instruments.”

> „Atsevišķi posmi darbojas, bet uz kapacitātes izsmelšanas robežas, pieaugot vajadzībām.”

> „Pacienta ceļš sākas pirms diagnozes un turpinās pēc ārstēšanas - ģimenē, kopienā, skolā, darbā un ikdienas dzīvē.”

Veselības ministrija

Paldies!

Veselības ministrija

2026